

Směnečný platební rozkaz

Vyznačení doložky právní moci na doručovaném nepravomocném usnesení má stejné účinky, jako nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné. Byl-li žalovanému doručen směnečný platební rozkaz, opatřený doložkou právní moci, lze proti němu podat námitky do tří měsíců od takového doručení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3779/2008, ze dne 16.4.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce V. V., zastoupeného Mgr. V. U., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému M. M., zastoupenému JUDr. J. N., advokátem, se sídlem v P., o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Cm 94/2007, o dovolání žalovaného proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 14. května 2008, č. j. 9 Cmo 148/2008 - 131, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 14. května 2008, č. j. 9 Cmo 148/2008 - 131 se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Směnečným platebním rozkazem ze dne 29. května 2000, č. j. Sm 711/99 - 8 (dále též jen „směnečný platební rozkaz“), ve znění usnesení ze dne 30. června 2005, č. j. Sm 711/99 - 25, uložil Krajský obchodní soud v Praze žalovanému zaplatit žalobci 6,000.000,- Kč ze směnky vystavené dne 7. listopadu 1995 (dále jen „směnka“) se 6% úrokem a směnečnou odměnou.

Rozhodnutím ze dne 23. srpna 2005, č. j. Sm 711/99 - 40, Městský soud v Praze odmítl námitky žalovaného proti směnečnému platebnímu rozkazu, doručené soudu dne 27. července 2005, jako opožděné. Usnesením ze dne 25. října 2005, č. j. 5 Cmo 364/2005 - 51, Vrchní soud v Praze usnesení Městského soudu v Praze o odmítnutí námitek potvrdil.

Dne 20. srpna 2004 podal žalovaný žalobu na obnovu řízení vedeného pod sp. zn. Sm 711/99, kterou doplnil podáním doručeným soudu dne 30. září 2004. Usnesením ze dne 13. dubna 2006, č. j. 7 Cm 75/2004 - 53, Městský soud v Praze žalobu zamítl s tím, že nebyl-li žalovanému doručen směnečný platební rozkaz, jak tvrdil, nelze povolit obnovu řízení, neboť rozhodnutí ve věci, ohledně které žádá o povolení obnovy řízení, nenabylo dosud právní moci.

Usnesením ze dne 26. března 2007, č. j. 12 Cmo 232/2006 - 72, odvolací soud usnesení soudu prvního stupně o zamítnutí žaloby na povolení obnovy řízení potvrdil a vrátil soudu prvního stupně námitky žalovaného obsažené v podáních ze dne 19. srpna 2004 doručených soudu dne 30. září 2004 k pokračování v řízení o námitkách. Odvolací soud dospěl k závěru, že žalovanému byl směnečný platební rozkaz doručen 13. srpna 2004 spolu s vyznačenou doložkou právní moci dne 14. října 2000, ze které se nesprávně dozvěděl, že se již nemůže námitkami bránit. Žalovaný byl tak nesprávně poučen o možnosti podat námitky a běžela mu proto od 13. srpna 2004 tříměsíční lhůta pro podání námitek. Podal-li dne 20. srpna 2004 návrh na obnovu řízení, doplněný podáním doručeným soudu dne 30. září 2004 a tato podání obsahují skutková a právní tvrzení směřující proti směnečnému platebnímu rozkazu, je nutno tato podání považovat za včas podané námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, o kterých soud prvního stupně dosud nerozhodl.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. října 2007, č. j. 7 Cm 94/2007 - 84, směnečný platební rozkaz zrušil a uložil žalobci nahradit žalovanému náklady řízení.

Napadeným rozsudkem změnil odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně tak, že ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti (výrok I.) a žalovaného zavázal k náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II.).

Odvolací soud v odůvodnění rozhodnutí zejména uvedl, že jak vyplývá z obsahu spisu, byl žalovanému směnečný platební rozkaz doručen dne 13. srpna 2004, když tohoto dne jej převzal osobně v kanceláři soudu prvního stupně. Odvolací soud uzavřel, že účastníku lze doručovat kdekoliv, kde bude zastížen. Ve směnečném platebním rozkazu byl řádně poučen jak o možnosti podat námitky, v nichž uvede vše, co proti směnečnému platebnímu rozkazu namítá, tak i o důsledcích nevyužití této možnosti a důsledcích námitek opožděných. Lhůta pro podání námitek je třídní a počíná doručením směnečného platebního rozkazu. V daném případě (viz shodně usnesení Vrchního osudu v Praze ze dne 25. října 2005, č. j. 5 Cmo 364/2005 - 51) tedy lhůta pro podání námitek skončila 16. srpna 2004.

Odvolací soud konstatoval, že pod sp. zn. 12 Cmo 232/2006 projednal odvolání žalovaného proti usnesení soudu prvního stupně, kterým byla zamítnuta žaloba na obnovu řízení v nadepsané právní věci a usnesením ze dne 26. března 2007 napadené usnesení potvrdil. Současně však vyhodnotil žalobu na obnovu řízení jako námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu č. j. Sm 711/99 - 8 a rozhodl o vrácení těchto námitek soudu prvního stupně k pokračování řízení o námitkách proti uvedenému směnečnému platebnímu rozkazu. Učinil tak k tvrzení žalovaného, že mu byl dne 13. srpna 2004 doručen směnečný platební rozkaz s již vyznačenou doložkou právní moci a na základě úvahy, že v takovém případě nutno analogicky dle § 204 odst. 2 občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) - s poukazem na soudní judikaturu - např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdon 1397/96 - dospět k závěru, že v důsledku chybějící informace (poučení) o běhu třídní lhůty pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu dne 13. srpna 2004, kdy byl žalovanému doručen směnečný platební rozkaz, běžela žalovanému od uvedeného dne tříměsíční lhůta pro podání námitek. Doplnil dále, že ustanovení občanského soudního řádu nedávají na výběr žádnou jinou lhůtu, která by mohla běžet od doručení směnečného platebního rozkazu v případě nesprávné či chybějící informace o možnosti podat námitky, proto je nutno aplikovat ustanovení § 204 odst. 2 druhé věty o. s. ř. i co do délky lhůty, ve které je možné námitky podat.

V souvislosti s výše uvedeným názorem si v projednávané věci odvolací soud kladl nejprve otázku, zda opatření stejnopisu směnečného platebního rozkazu doložkou právní moci a jeho následné doručení účastníkovi je bez dalšího nesprávnou či chybějící informací o možnosti podat námitky. Podle § 23 odst. 1 vyhlášky č. [37/1992](#) Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů, jakmile soudce zjistí, že rozhodnutí nabylo právní moci, zaznamená to na vyhotoveném rozhodnutí založeném ve spise (originálu) s uvedením dne, kdy nastala právní moc a připojí svůj čitelný podpis a datum vyznačení. Podle tohoto záznamu pak soudní úředník otiskem razítka, zpravidla do levého rohu přední strany rozhodnutí, připojí na originál rozhodnutí doložku právní moci. Tu opatří svým podpisem a vyznačí datum, kdy se tak stalo. Stejným způsobem vyznačí doložku právní moci k žádosti účastníků na jimi předloženém stejnopisu rozhodnutí. Soudní praxe je jednotná v tom, že záznam soudce na vyhotovení rozhodnutí založeném ve spise, že nastala jeho právní moc, který slouží pro následné vyznačování doložek právní moci, nemá povahu rozhodnutí, tím méně nemůže mít povahu rozhodnutí doložka právní moci, kterou vyznačí úředník na stejnopise rozhodnutí. Vyznačení doložky právní moci je svojí povahou úřední listinou a tudíž osvědčuje vymezenou skutečnost, není-li prokázán opak. Nemá-li povahu rozhodnutí, není současně dán prostor pro aplikaci ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř., kterým je reparována možná nesprávnost rozhodnutí soudu o přípustnosti opravného prostředku. Vyznačení doložky právní moci tedy nemůže mít žádný vliv na běh námitkové lhůty.

V projednávaném případě - pokračoval odvolací soud - byl žalovanému dne 13. srpna 2004 předán a tedy doručen (přičemž okamžikem doručení směnečného platebního rozkazu se zabývalo jak usnesení ze dne 25. října 2005, č. j. 5 Cmo 364/2005 - 51, tak usnesení ze dne 26. března 2007, č. j. 12 Cmo 232/2006 - 72) stejnopis směnečného platebního rozkazu. K datu doručení byla na tomto stejnopisu vyznačena soudním úředníkem doložka právní moci, a to otiskem razítka a podpisem úředníka s datem 13. srpna 2004, přičemž rozhodná data (den, kdy nastala právní moc) byla doplněna dle poznámky učiněné soudcem na originálu směnečného platebního rozkazu založeného ve spisu. Tato skutečnost vyplývá z obsahu listu č. 17 spisového materiálu. Srovnáním s originálem písemnosti na č. l. 8 nutno konstatovat, že tvrzení žalovaného o doručení směnečného platebního rozkazu opatřeného doložkou právní moci (dle odůvodnění usnesení odvolacího soudu č. j. 12 Cm 232/2006 - 72), že tato byla následně přeškrtnuta a nahrazena doložkou právní moci dne 17. srpna 2004 na základě usnesení odvolacího soudu č. j. 5 Cmo 364/2005 - 51 z 25. října 2005), nemá ve spisovém materiálu oporu. Originál písemnosti založené na č. l. 8 spisového materiálu je opatřen otiskem razítka doložky právní moci s doplněním dat - 31. srpna 2004 - NŘ a 17. srpna 2004, s datem vyplnění 9. března 2006.

Je skutečností, že následná písemnost založená na č. l. 8a je kopií (chybně označenou jako originál) směnečného platebního rozkazu a je opatřena poznámkou o „PM - výrok o NŘ = 26. října 2006, ostatní výroky = 14. října 2000“, přičemž tato je přeškrtnutá, nicméně žalovanému nebyla doručena tato písemnost, ale písemnost na č. l. 8. Ta žádné známky případné opravy připojené doložky právní moci nevykazuje, přičemž datum, kdy byla připojena, zcela jednoznačně svědčí o tom, že tato nemohla být obsahem originálu směnečného platebního rozkazu (č. l. 8) v době doručení jeho stejnopisu žalovanému. Ze spisového materiálu se zcela zřejmě podává, že dne 13. srpna 2004 byl žalovanému předán stejnopis směnečného platebního rozkazu. Zda opatřil soudní úředník následně stejnopis směnečného platebního rozkazu otiskem razítka doložky plné moci k žádosti žalovaného (a takový postup založený vyhláškou č. [37/1992](#) Sb. lze předpokládat), či zda tak postupoval z vlastní iniciativy, je dle odvolacího soudu zcela nerozhodné, neboť tato okolnost nemůže mít vliv na běh námitkové lhůty.

Odvolací soud tak uzavřel, že pro relevantní námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu byla tudíž dána třídní lhůta počínající okamžikem doručení směnečného platebního rozkazu žalovanému. Nepodal-li žalovaný, nejpozději poslední den lhůty, tj. dne 16. srpna 2004, námitky, nabyl směnečný platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. Projednal-li soud prvního stupně námitky žalovaného podané po uplynutí třídní lhůty, učinil tak v rozporu se zásadou koncentrace řízení založenou § 175 o. s. ř.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 o. s. ř. Namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, je postíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Dovolatel obsáhle rekapituluje dosavadní průběh řízení. Tvrdí zejména, že se o existenci směnečného platebního rozkazu dozvěděl teprve v srpnu 2004 od „soudní exekutorky“ která na základě směnečného platebního rozkazu prováděla exekuci na jeho majetek. Na základě toho se dostavil do budovy Městského soudu v Praze, kde se „doslova domohl“ doručení směnečného platebního rozkazu. Ten mu byl doručen dne 13. srpna 2004, v budově soudu prvního stupně „s již vyznačenou doložkou právní moci, dle které nabyl právní moci již před datem doručení žalovanému do vlastních rukou, a to již dne 14. října 2000 a ve výroku o nákladech řízení dne 26. října 2000.“

Namítá především, že v průběhu řízení týkajících se zaplacení směnky se soudy rozhodující ve věci „jednoznačně nesetkaly v právním názoru, kdy předmětný směnečný platební rozkaz nabyl účinků

právní moci a stal se vykonatelným, zejména do kdy běžela námitková lhůta.“

Vady řízení spatřuje zejména v tom, že je návrh na vydání směnečného platebního rozkazu opatřen nesprávným prezentačním razítkem soudu, že přestože předchozí majitel směnky podal na základě téže směnky, témuž soudu návrh na vydání směnečného platebního rozkazu, v této věci bylo vedeno soudem prvního stupně řízení pod sp. zn. Sm 182/99 (ve kterém žalobce řádně nepokračoval), a toto řízení bylo zastaveno usnesením ze dne 3. srpna 1999, č. j. Sm 182/99 - 6, neshledal soud prvního stupně ke dni 27. srpna 1999 překážku litispendence. Namítá, že ač běžně přijímal na adrese svého pobytu poštu, nebyl Krajský obchodní soud v Praze schopen zjistit jeho pobyt a tudíž mu byl ustanoven za účelem doručení opatrovník - justiční čekatel (specialista vzdělaný v oboru práva) - aniž předtím soud provedl šetření zda je takový postup v dané věci přípustný. Ustanovený opatrovník za něj nepodal ani naprosto jednoznačnou námitku promlčení. Dále má za to, že výrok směnečného platebního rozkazu obsahuje písařské chyby, že Městský soud v Praze v té době (29. května 2000) nemohl vydávat směnečné platební rozkazy, že žalobce byl v řízení neobvykle zvýhodněn, když byl zproštěn před soudy obou stupňů poplatkové povinnosti a konečně, že v důsledku vyznačení doložky právní moci na směnečný platební rozkaz doručený žalobci došlo k nezákonnému nařízení exekuce.

Dovolatel poukazuje na stanovisko Ústavního soudu ze dne 20. října 1998, sp. zn. III. ÚS 456/97, dle něhož doložka právní moci sice není právní skutečností, která by zakládala, měnila nebo rušil právní vztahy, avšak je úředním osvědčením o právní skutečnosti - nabytí právní moci. Jako takové jí svědčí presumpce správnosti a strana soudního sporu není povinna zkoumat, či nahlížením do spisu ověřovat, zda takto úředně osvědčená skutečnost nastala, jak je v osvědčení uvedeno.

Dovolatel měl za to, že respektoval-li vyznačenou doložku právní moci tím, že do tří dnů nepodal námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, pak takto postupoval zcela v souladu s právním závěrem pléna Ústavního soudu. Navíc byl soudní úřednicí doručující mu směnečný platební rozkaz nesprávně poučen, že námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu již podat nemůže a probíhající exekuce - nařízená před doručením směnečnému platebnímu rozkazu žalovanému - jej utvrzovala v názoru, že se mu od soudu prvního stupně dostalo správného poučení. Že byl poučen nesprávně se dovolatel dozvěděl až teprve z usnesení odvolacího soudu ze dne 25. října 2005, č. j. 5 Cmo 364/2005 - 51. Považuje za prokázané stejnopisem mu doručeného směnečného platebního rozkazu, že doložka právní moci na nepravomocném směnečném platebním rozkazu, doručeném dne 13. srpna 2004, soudem vyznačena byla, tak jak tvrdil.

Je nepochybné - pokračuje dovolatel - že nesprávně byla doložka právní moci vyznačena i na směnečný platební rozkaz, který byl doručen žalobci, protože přinejmenším z logiky věci plyne, že jinak by nemohla být na základě předmětného směnečného platebního rozkazu nařízena exekuce dříve, než žalovaný směnečný platební rozkaz na soudu dne 13. srpna 2004 převzal. A právě z důvodu, že doložka právní moci byla vyznačena nesprávně též na exekučním titulu přiloženém oprávněným k návrhu na nařízení exekuce, musela být zastavena exekuce, nařízená (ještě před doručením směnečného platebního rozkazu žalovanému) na základě exekučního titulu - předmětného směnečného platebního rozkazu.

Nedostatky skutkových zjištění spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud dospěl k překvapivému závěru, že jeho tvrzení o doručení směnečného platebního rozkazu s již opatřenou doložkou právní moci nemá ve spisovém materiálu oporu. Odvolací soud tak odhlédl od skutečnosti, že již ke svému podání datovanému dne 2. května 2005 nazvanému návrh na vydání opravného usnesení týkajícího se výroku směnečného platebního rozkazu č. j. Sm 711/99 - 8, vydaného Krajským obchodním soudem v Praze dne 29. května 2000, připojil jako přílohu č. 1 notářsky ověřenou kopii směnečného platebního rozkazu.

Dovolatel podrobuje dále kritice odůvodnění napadeného rozsudku odvolacího soudu, v němž tento

soud z vyhlášky č. [37/1992](#) Sb. dovozuje blíže nespecifikované oprávnění a možnost, aby soudní úředník následně opatřil stejnopis směnečného platebního rozkazu otiskem razítka „z vlastní iniciativy“, v tom dovolatel spatřuje nerespektování ústavního principu garantovaného v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, neboť nic takového vyhláška nestanoví a soudnímu úředníkovi neumožňuje.

Proto navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil, spolu se závazným názorem, soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a je i důvodné.

V projednávané věci si odvolací soud kladl otázku, zda opatření stejnopisu směnečného platebního rozkazu chybnou doložkou právní moci a jeho následné doručení účastníkovi je bez dalšího nesprávnou či chybějící informací o možnosti podat námitky. V návaznosti na to pak dospěl ke zcela obecnému závěru, že vyznačení doložky právní moci „nemůže mít žádný vliv na běh námitkové lhůty.“ Tento obecný a kategorický závěr odvolacího soudu není správný.

Dovolací soud k tomu - obecně - uzavírá, že byl-li žalovanému ve směnečném řízení řádně doručen směnečný platební rozkaz opatřený doložkou právní moci, ze které plynulo, že již uplynula lhůta pro podání námitek, má takový postup soudu stejné důsledky, jako chybné poučení o lhůtě pro podání odvolání.

V soudní praxi není pochyb o tom, že vyznačení doložky právní moci na doručovaném nepravomocném usnesení má stejné účinky, jako nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné (viz usnesení uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí stanovisek pod číslem 29/98).

Obecně platí, že ve vztahu ke směnečnému platebnímu rozkazu nemá občanský soudní řád výslovnou úpravu důsledků nesprávného poučení o přípustnosti námitek proti němu, jak tomu je v ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř. ve vztahu k odvolání. Proto je nutno při hodnocení důsledků nedostatku takového poučení postupovat analogicky podle právní úpravy důsledků nedostatku poučení o přípustnosti odvolání (srovnej - mutatis mutandis - usnesení uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 10/2002).

Z uvedeného plyne, že byl-li žalovanému doručen směnečný platební rozkaz opatřený doložkou právní moci, lze proti němu podat námitky do tří měsíců od takového doručení; jiný závěr by znamenal připuštění stavu, kdy by byl žalovaný možnosti podat námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu zbaven v důsledku chybného postupu soudu.

Pro úplnost je třeba dodat, že shora uvedený závěr se neuplatní tehdy, byl-li žalovanému směnečný platební rozkaz doručen a následně mu soud (znovu) doručil stejnopis směnečného platebního rozkazu (již) opatřeného doložkou právní moci.

V projednávané věci odvolací soud dovodil, že žalobci 13. srpna 2004 směnečný platební rozkaz s již vyznačenou doložkou právní moci doručen nebyl. Tento závěr učinil na základě zjištění, že originál směnečného platebního rozkazu, založený na č. l. 8 spisu je opatřen správnou doložkou právní moci a nevykazuje žádné známky případné opravy. K té došlo pouze na kopii (stejnopisu) směnečného platebního rozkazu založené na č. l. 8a spisu (chybně označené jako originál), ta však žalovanému podle odvolacího soudu doručována nebyla. Z uvedených zjištění odvolacího soudu však závěr, který na jejich základě učinil, neplyne. Za popsaného stavu totiž není vyloučeno, aby osoba, která žalovanému předala stejnopis směnečného platebního rozkazu na něm předtím, než mu jej předala, vyznačila doložku právní moci (k tomu ostatně žalovaný nabídl důkaz ověřenou kopií platebního rozkazu opatřenou doložkou právní moci).

V dalším řízení odvolací soud při řešení otázky doručení směnečného platebního rozkazu žalovanému a včasnosti námitek proti němu nepřehlédne, že na stejnopisu směnečného platebního rozkazu (č. l. 8a) byla původně vyznačena doložka právní moci (k tomu viz rovněž závěrečný referát na č. l. 15), a to vzhledem k doručení směnečného platebního rozkazu opatrovníkovi, který byl žalovanému (jako osobě neznámého pobytu) ustanoven usnesením ze dne 29. srpna 2000, č. j. Sm 711/99 - 14. K takovému doručení směnečného platebního rozkazu však nelze přihlížet (viz důvody rozhodnutí uveřejněného pod číslem 105/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu podle ustanovení § 243b odst. 2, věty první o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)